

Posamezna številka stane 2 kroni.

Naročilna lista: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inzerati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročilno, inzerate in reklamacije. Telefon Interurban številka 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta številka 5. - Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon Interurban številka 113.

4. številka

Maribor, dne 11. januarja 1923.

Letnik XIV.

Ljudska prosveta.

Govor poslanca dr. Hohnjeca na območnem zboru Slov. kršč. socialne zveze v Ptujju 6. januarja.

Izobrazba je naše narodno bogastvo. Naš narod ni bogat po plodovitosti in obilnosti zemlje in njenih zalog. Ni bogat po številu svojih članov. Bogat pa je po darovih duha in srca, ki jih je prejel od svojega Stvarnika. To je naše narodno bogastvo, ki pa ne sme ostati zakopan talent. Treba je ta talent dvigniti, negovati, uporabljati. To je velika naloga izobraževalnega dela med narodom.

Da bo izobrazba v istini bogastvo vsega naroda, ne sme biti privilegij nekoga, primerno majhnega števila oseb. Razumništvo ne sme tvoriti kaste, ki ima patent izobrazbe in kulture. Taka enostranska razdelba duševnih dobrin bi poglobila breždnost, ki je med delavcem z roko in delavcem z glavo, ter povečala socialni razdor in družabno napetost med posameznimi sloji človeške družbe. Izobrazba pa tudi ne sme služiti zgolj kot sredstvo razrednega boja, kakor jo pojmujejo socialisti, ki zahtevajo revolucionarne mladinske šole, strankarske šole, proletarske visoke šole, ker jih le take vidi do zaželenega cilja. To je degradacija izobrazbe in njenega visokega cilja, ki je splošna blaginja in vsestranski napredek ljudstva in vseh njegovih slojev. Zato pa se mora vsem slojem in vsem članom teh slojev nuditi prilika, da postanejo deležni bogastva prave in zdrave narodne izobrazbe.

Višja narodna izobrazba je danes tudi državljanska in politična učenost. Posledica svetovne vojne je demokratizacija držav in njihovih uprav. Naša država, ki je v obilni meri deležna slabih posledic vojne do sedaj še ni postala deležna te blagotne posledice svetovne vojne. Pa bo prišel čas, ko se bodo tudi razmere v naši državi podokrajale v pravi pomen te besede, ko bo izginila centralizacija, bo strta premoč birokratizma ter bo ljudstvo vse javne, politične, gospodarske in šolske razmere v občini, v okraju, v pokrajini in v državi samo upravljalo po svojih izvoljenih zastopnikih. Da bo ta uprava pametnejša in popolnejša, je treba zlasti med delavnimi sloji našega ljudstva: med kmeti, delavci in obrtniki, dobiti spoznanja, znanja in resne volje. V to svrhu je potreben poduk in potrebna je vzgoja. Takega izobraževalnega dela med ljudstvom država ne bi smela ovirati, marveč bi ga morala podpirati.

Država ni nositeljica ljudske izobrazbe. Po naši državi straši okoli ono načelo, ki se je v resnično demokratičnih državah že davno preživelo: ter je bilo pokopano z državnim absolutizmom vred, — načelo, ki ga je nekdanji Likurg zakonil v stari Sparti. V tej strogi matrični državi se človek ni višje čenil, kakor samo kot član in sredstvo države. Ljudje, v prvi vrsti mladina, so bili državna lastnina. Država je z njimi razpolagala po poljubni volji. Ona je predpisala način, kako naj državi služijo, pa tudi način, kako se naj za to izobražujejo. Količina in kakovost šolske in mladinske vzgoje in vohče vsa ljudska prosveta je padala v območje države kot njen prvi monopol. Čuditi se moramo, kako to profinapravno načelo, ki zanika svobodo in dostojanstvo človeške osebnosti ter tepta v prah prirodno in prvo pravico familije do vzgoje otrok in mladine, obvladuje pri posameznikih in pri strankah. Se bolj se moramo čuditi, kako se ti ljudje drznejo bahati s svobodomiselstvom in liberalizmom, in protivno mišljenje smešiti in psovati kot nazadnjaštvo in temačnost. Monopolizacija šole, mladinske vzgoje in vohče ljudske prosvete ne pripada državi po njenem bistvu in namenu, marveč je nepostavna polastitev. Kak-

šne cilje zasleduje ta polastitev tu pri nas, vidimo iz tega, da hoče državna oblast popolnoma laizirati šole, da po nekaterih krajih zapira katoliškim duhovnikom vrata v šole, da se verski poduk vedno bolj zmanjšuje, verska vzgoja onemogočuje ter da državna oblast po svojih organih v vojaški sukni in v šolskih prostorih protežira katoliškim načelom protivno sokolstvo in zatira krščansko orlovsko organizacijo. Z monopolizacijo tobaka, soli ter suškorja hoče država pomnožiti svoje dohodke, z monopolizacijo šole in ljudske prosvete pa hoče povečati število pristavev gotovim strankam, ki s krajo s pavovim perjem državovorstva. Naše geslo je in ostane: Ljudstvu na polju šolstva in izobrazbe pravica! Izobraževalnemu delu svoboda! Delo za pravo in pošteno ljudsko izobrazbo se naj podpira, pa ne ovira, kot to dela finančna oblast s taksami in dajavami, ki jih zahteva za prireditve izobraževalnih organizacij, ne samo je po mestih, marveč celo tudi na deželi.

Ena izmed prvih ljudskih izobraževalnih stii je katoliška cerkev. Zgodovina katoliške cerkve je zgodovina osnove razširjanja in napredovanja ljudske prosvete. Celo vrsto stoletij je katehizacija cerkev imela v Evropi v svojih rokah vse šolstvo, katerega pa se ni sebično polastila, marveč ga je gojila zubežni do ljudstva, za kojega onko in izobrazbo se nikdo drug ni brigal. Evropska kultura in civilizacija je pro-

dukt krščanstva, ponajveč katoličanstva. Hrvatskemu in slovenskemu delu jugoslovanskega naroda je ta kultura dala svoje posebno obelježje, ki je dragocena svojina naše ljudske duše in ki se brez velikega kvara za to dušo ne sme zbrisati. Kulturno svojino našega plemena braniti, negovati, izpolnjevati, je velika naloga naše izobraževalne organizacije, ki posanjaja močne korenine tudi med hrvatskim delom jugoslovanskega naroda. V tej naši kulturi je zasidrana naša bodočnost.

Klic po obnovi se razleva po Evropi. Tej svrhi služijo sesianki in konference zastopnikov velikih držav, ki se vsaj vsako četrtletje vršijo naj na tem, potem na drugem kraju. Materielna reparacija ne zadostuje — treba je moralne obnove, obnove duha in srca in pri tej ima religija in njena organizacija glavno delo in odločilno moč. Razveseljivo dejstvo je, da prihaja ta klic iz vrst za idejnimi cilji težee mladine, ki je jedro in punčica naše izobraževalne organizacije. Cim jačja, številnejša in boljša bo mladinska organizacija, čim bolj in lepši bodo sadovi, ki jih bo prosvetno delo želo med našim dobrim ljudstvom. Mladina nam je potrebna, da bomo največje oviro srečnega socialnega življenja, sebičnost in pohlep po uživanju, premagali in s tem udarili na trdnje temelje za bodočnost našega naroda za njegovo duševno, gospodarsko in socialno blaginjo.

Občni zbor S. K. S. Z. v Ptujju.

Ob obilni udeležbi delegatov in članov izobraževalnih društev iz Stajerske, jugosl. Koroške in Prekmurja se je vršil letošnji občni zbor KSZ, 6. januarja na praznik Treh Kraljev v dvoranji minoritskega samostana v Ptujju. Ob 11. uri je občni zbor otvoril predsednik KSZ za Stajersko poslanec dr. Hohnjec, pozdravil je navzoče, posebno zastopnika KSZ v Ljubljani, msgr. V. Stejska, in imel predavanje o pomenu ljudske izobrazbe. Njegov govor objavljamo na uvodnem mestu.

Odborovo poročilo.

Odborovo poročilo je podal dr. Jeraj na sledeči način: Nasproti lanski letu moramo konstatirati, da smo letos lepo napredovali. Na zadnjem obmenem zboru se ni moglo podati nobene prave statistike o stanju izobraževalnih organizacij. Danes imamo statistiko, čeravno nepopolno.

Delo KSZ se je letos vršilo iz dveh središč, iz Maribora in Celja. Celjski pododbor je skoro čisto samostojno deloval pod vodstvom M. Krajnc, do bival je le tu in tam navodila iz Maribora in poročal o svojem delovanju v Maribor. Centralni odbor v Mariboru je imel 6 sej. Delo v centralnem odboru je vodil, mesto v sled političnih poslov odsotnega predsednika dr. Karol Capuder. Posebna skrb odborova je bila, kako poživiti po vojni zaspala društva. Glavno važnost je polagal odbor na prireditve tečajev v svrhu izobrazbe društvenih delavcev in organizatorjev. V Mariboru se je vršilo eno dnevni dekl. organizacijski tečaj (udeležba: 150 mladenk), ravnotako v Celju (udeležba: nad 300 mladenk). — Razven tega so se vršili po celi Stajerski, jugosl. Koroški in Prekmurji manjši enodnevni tečaji, skupno 45, ki jih je priredil deloma glavni odbor v Mariboru, deloma pododbor v Celju. Na teh tečajih so se obravnavala poleg splošno izobraževalnih tudi politična vprašanja z ozirom na okolnost, da potrebuje naše ljudstvo posebno politične izobrazbe.

Razven od mariborskega in celjskega odbora prirejenih slučajev so se vršili tudi tečaji, ki so jih priredili marljivi dekanjski odbori. Konjski dek. odbor je priredil z lastnimi predavatelji po vseh župnijah dekanije tečaje. Sentenartski dek. odbor je

priredil dvodnevni socialni tečaj, ki je lepo uspel.

Na vseh teh tečajih so govorili največ govorniki iz Maribora in Celja. V prvi vrsti Zebot, prof. Vesenjajk dr. Capuder, dr. Hohnjec, p. Pavel, tajnik Krajnc, poslanec Krajnc, dr. Jeraj in drugi.

Iz Maribora in Celja so šli govorniki predavati raznim izobraževalnim društvom v 74 slučajih (celjski odbor sam 37 krat).

V poletnem času se je vršilo sedem dekl. taborov. Vsi so bili dobro obiskani in so znatno povzdignili dekl. zavest. Na štirih taborih je govoril tajnik Krajnc, na dveh dr. Jeraj.

V Mariboru so se vršila redna predavanja KSZ tedensko do maja, v Celju vsak mesec.

Glede tajništva treba omeniti, da je preteklo leto redno poslovalo. Dvakrat je poslalo vprašalne pole na društva. Odgovorilo je v mariborskem okrožju 56, v celjskem 50 društev, torej skupno 106 društev, nasproti 29 lanskega leta. O drugih društvih ne vemo, ali delajo ali spijo. Dekl. zvez deluje 43. Stavilo se je zmanjšalo, ker imajo marsikje mesto Dekl. zveze Orlice. Vendar imajo splošno povsod poleg Orlice tudi Dekl. zvezo. Ker se Dekl. zveze držijo, je razvidno, da so dobra organizacija. Mladeniške zveze je Orel precej izpodrnil. Svoje delovanje nam je prijavilo le sedem Mladeniških zvez.

Vložni zapsnik izkazuje 150 števil. Obral je bil znatno večji, ker tu niso vsota vabila na tečaje za razna društva. Ker posl. stalno rastejo, bo treba nastaviti pomožno tajništvo moč. V Ljubljani plačuje takega tajnika Jugoslovanska škarna.

Po svojih odbornikih je sodelovala KSZ pri časopisni akciji, ki je jako lepo uspela.

Knjižnica Kršč. socialne zveze naš poslovala. Knjige so se posodile deloma DZ, deloma pa se nahajajo na svojem mestu v omarah. Ker so večinoma nevezane, se morajo v svrhu uporabe vezati, a denarja ni.

Društva jako malomarno plačujejo udvino. Ne zavedajo se svojih dolžnosti do centralne, znamenje, da se manjka našem izobraževalnemu delu discipline in potrebne solidarnosti.

Blagajniško poročilo, ki ga je podal mesto odsotnega blagajnika prof. Bogoviča, dr. Capuder, izkazuje 2517 K 13 vin, dohodkov in 360 K izdatkov, torej prebitka 2157 K 13 vin. Občni zbor da absolutorij staremu odboru.

Volitev novega odbora. V novi odbor se na predlog prof. Ant. Kolariča izvolijo enoglasno sledeči gg.: dr. Hohnjec, dr. Capuder, gđc. Bregant, dr. Jeraj, Gomilšek Fr., dr. Jerovšek, dr. Kovacič, Ant. Krepek, Marko Krajnc (Celje), prof. Mlaker (Ptuj), Tratnik, p. Pavel, prof. Bogovič, Zebot, dr. Medved, Drago Novak. Za pregledovalke računov pa gg.: dr. Leskovar, dr. Verstovšek, dr. Juvan.

Resolucija.

Na predlog dr. Capudra se sklenejo sledeče resolucije:

1. Osnuje se naj za celo Jugoslavijo centralna prosvetnih organizacij, ki naj daje smernice celemu prosvetnemu delu med Jugoslavlani ter zlasti skrbi za potrebne brošure, zbira celotno statistiko, prireja manifestacije in zborovanja delegatov in kršč. kulturnih delavcev. Podrobno delo pa se naj vrši potom že obstoječih krajevnih razmeram prilagojenih central. izobraževalnih organizacij.

2. Odbor se pooblašča, da sme nadbrojne knjige literarno-zgodovinske vrednosti iz knjižnice odstopiti javni študijski knjižnici v Mariboru.

3. Zvezin odbornik M. Krajnc se pooblašča, da osnuje v Celju poseben pomožen odbor v zmislu par. 9 zvezinih pravil, ki organizira, vodi in nadzoruje izobraževalna društva v celjskem okrožju in rabi vse potrebna sredstva.

V imenu posestrine KSZ v Ljubljani je pozdravil zborovalce msgr. V. Stejska. V lepem, zgodovinsko zasnovanem govoru je povdarjal, kako moramo umsko in moralno poglobiti naše izobraževalno delo. Prof. dr. Fr. Kotnik izraža svoje veselje, da si je izbrala KSZ letos Ptuj za občni zbor. Dr. Capuder predlaga, da naj naši poslanci posredujejo, da se izobraževalne prireditve, igre itd. oproste vsake davka. Ob 12 uri 15 min. zaključil predsednik dr. Hohnjec lepo uspešni občni zbor.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Listi poročajo, da se je kralj Aleksander zaročil sedaj z rumunsko princeso Mariolo. Zaročnica je vršila dne 9. t. m. na rumunskem letovišču Sinaja. Kralja so v Sinaji sprejeli z velikimi častmi. Vladni listi pripisujejo zaroki kralja Aleksandra velik zunanje-politični pomen.

Dne 28. novembra lanskega leta je vlada predložila zakonodajnemu odboru zakonski načrt o upravnih razdelitvi države. Zakonodajni odbor glasovalna mašina vladne večine, ja tega načrta še do danes ni rešil. (Va pametne centraliste prav značilno izpričevalo duševnega uboštva, op. dr.) vlada bo ta novi zakon kratek čas okretirala.

Kongres bosanskih muslimanov, ki se je vršil dne 6. t. m. v Sarajevu, je bil jako bučen. — muslimanski zaupniki so odobrili dovedanje politiko in taktiko muslimanskega kluba.

ITALIJA.

Italijanski zunanji ministar marki Della Torretta je namam sotrudniku lista „Popolo d'Italia“ izjavil, da ne obstoja med Jugoslavijo in Italijo nikakšna negotovost. Minister je izjavil, da bo Italija izpraznila tretji pas v Dalmaciji še le tedaj, ko bo imela v rokah zavezne garancije v pogledu italijanski manjšin v Dalmaciji.

IRSKA.

Kljub najhujšemu odporu De Valere je irska zbornica končno javno ratificirala irsko-ang-

leški sporazum. Za sporazum je glasovala 64 poslancev broječa (Gričičeva skupina, dočim so ostali pristaše De Valera (57) v manjšini. Seja je potekla mirno, brez vsakega incidenta. Po končanem glasovanju je neizprosni De Valera izjavil, da bo nadaljeval v inozemstvu odločno borbo za neodvisnost irske republike, Kabinet De Valera je podal ostavko.

Beleške.

Na daljnem vzhodu se jasni — približujemo se Turčiji! Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij je izdalo obvestilo, da vlada sploh ni hotela pretresovati železničarskih zahtev. Ker se nahajajo naši železničarji v tako slabem položaju, ni izključeno, da se bodo odločili za korake, ki nikakor ne bodo v interesu našega prometa. Zdi se, da vlada vse to sicer vidi, da pa noče ničesar ukreniti. Ona hoče naš promet popolnoma uničiti. Promet so že sedaj omejili (na državnih žel.); govorilo se je, da je bila omejitev posledica pomanjkanja premoga. Premogovniki pa med tem ustavljajo delo, ker so njihova skladišča prenapolnjena. Iz Pečuha bi nam pač poslali dovolj premoga, toda vlada ne da v to svrhu potrebnih vagonov. Kako si naj to tolmačimo? Gosp. Pašič je neki muslimanski verski organizaciji, ki je zahtevala versko avtonomijo, sicer obetal marsikaj, na posled pa je izjavil, da se to ne more zgoditi in da bo on že privedel Sultana nazaj v — Carigrad. Kakor vidimo, so simpatije g. Pašiča za ubijanje našega prometa jako obsežne. Vlada najbrže želi, da postane naš promet podoben turškemu . . .

Zelo enostavno bi rad neki „pravi Srbin“ spremenil vdovdanske ustavo. V novosadski „Zastavi“ piše ta možakar, da je ustava v nekaterih stvareh precej nerazumljiva, zato pa priporoča, naj se tako le popravi. — Ima: država Srbov, Hrvatov in Slovencev ne odgovarja, ker ne našteva vseh narodnosti, ki živijo v tej državi, imenovala naj bi se „srbska“, ker jo samo Srbi držijo, vsi drugi pa kvarijo. Z grbom je zadovoljen, ker predstavlja belega orla, ki je vse pogoltnil, napel golšo, pa bo tudi zvaril in prebavil, kar je v njej. Zastava naj bi bila samo srbska in tudi službeni jezik naj bo samo srbski in cirilica, — da bo vse enako. — Mož je torej vso stvar zelo enostavno izuhtal.

Bolgarski odgovor Pašiču. Povo-dom Pašičevega govora na radikal-skem kongresu, v katerem je med drugim zahteval od Bolgarov da naj v svrhu pokore vztrajajo vsaj 20 let v sedanjem političnem kurzu, je objavil polslužbeni organ bolgarske vlade „Zemljedelsko Zname“, sledeči odgovor: „Od nas se zahteva, da bodimo 15—20 let na strani Srbov. Tako stan je bi bilo ekvivalentno navadni zvezi, t. j.: mi bi morali ves ta čas nastopati kot nekaki nevezani zavezniki in bi morali skupno z Jugoslovani voditi enotno politiko proti vsem eventualnim protivnikom Jugoslavije. Slišate, ki ga od nas zahtevajo, okgovarja, stališča zaveznika. Ugotovljamo pa z od krito žalostjo, da se nam stavlja tako nesprejemljivi pogoji samo iz enostavnega razloga, da bi se kompromitirali vsi napor, za zblizanje. Bolgarski narod bo ostal vedno lojalen in miren. Bolgarski narod je za zblizanje. V slučajih konfliktov med Jugoslavijo in drugimi državami bo ostala Bolgarija nevtralna. Bolgarija pa ne more sprejeti nobenih neizvršenih aranžmanov in ne more biti vedno na srbski strani. To bi bilo mogoče samo tedaj, ako bi vstopila v sestavo jugoslovanske države. Ta ima svoje meje. Mi ne bomo prekoračili meje, katera deli čisto lojalnost od poniževanja. — Bolgarska vlada in narod pa si morata Pašičeve besede zapomniti, čeprav ni potrebna nikakšna izmenjava kurza v pogledu splošnih direktiv, naše lojalne politike.“

Vendar en uspeh naših diplomatov. Vrhovni svet v Parizu je priznal naši državi pravo, da zastraži ona nevtralnica pas med našimi in albanskimi mejami. V to nevtralnico cono pride naša policija ter žandarmerija, ker tiranska vlada nima dovolj moči, da bi preprečila vpade albanskih tolp na naše ozemlje. Vrhovnemu svetu v Parizu so znani naši žandarji in policaj-

ji, katerih se bodo bali celo tolovaški Albanci.

Zdravila iščejo, Beograjsko „Vreme“ se pritožuje radi pokvarjenosti, ki se je razširila med šolsko mladino. — „Tega ne pišemo radi moraliziranja“, — pravi „Vreme“ — „naš namen je, pokazati pristojni oblasti veliko nevarnost, ki preti moralnemu življenju naše prestolice, zdravju bodočih generacij in našim rodbinam. V nevarnosti je — mladina. Zdravniki pripovedujejo, da se širijo med šolsko mladino — nalezljive bolezni. Ako bi se to statistiko obelodanilo, bi izvala pre senečenja. „Vreme“ zatrjuje, da je zakrivila širjenje prostitucije po Beogradu — takozvana sanitetna komisija, ki je podkupljiva in korumpirana. — „Vreme“ kliče oblasti, da naj pravočasno in s pametnim postopanjem zajezi nevarno lavino nemorale. Dosedanja praksa ne velja, to je očividno. Ta problem se naj rešuje po vzgledu velikih, modernih držav. Če hočemo našo mladino rešiti, je treba hitro in odločno poseči vmes. Tako „Vreme“. Mi pa pravimo: Ti ljudje iščejo zdravila za nevarno bolezen pri čevljarju. Moralizirati nočejo, ker to dandanes ni — moderno. Danes je nemoderno, ako oklepaš mladino v „verige“ krščanstva in krščanske moraje. Bolje je, da postane svobodomiselna. Tako pravijo naši liberalci. Tako pravijo in tako delajo. Pravega in edinega zdravila — krščanske etike in morale — pa ne marajo. Kam bomo prišli?

Dnevne novice.

Parlament, kolikor ga še je, se snide po poročilih iz Beograda zopet prihodnji ponedeljek, Casopisje javlja, da so začeli v Beogradu kapati tudi ministri, ki so bili na božičnih počitnicah in se zbirati krog ministrskih miz.

„Lep“ znak parlamentarizma. Beograjski politični papeži hočejo razdeliti državo potom posebnega odloka od strani vlade. Za ta korak jim služi izgovor, ker ni zakonodajni odbor rešil načrta za razdelitev države, ga bo sedaj vlada enostavno usilila. No, pa saj smo itak vajeni tačih korakov, od strani demokratsko radikalnih mogotcev.

Od policajdemokracije se cepijo razne gruče in grupe, ki pravijo, da so zares demokratske. Taki pravi demokraciji se zbirajo okrog dr. B. Markoviča in Milana Grola, ki bodefa nekaka voditelja nove, samostojne demokratske stranke. Proglas je že izdan. Ima mnogo pikrih in ostrih besed za policajdemokrate, pravi, da se objektivni demokratski glasovi danes prav redko čujejo in da si je glavni del meščanske demokracije uničil in zaigral možnost svobodne razprave in ocene v vladnih pohlepih.

Casi se spreminjajo. „Jutro“ od lorka proslavlja rodbino Hohenzollernov v uvodniku. Da, da! demokracije vlečejo plašč po vetru, pa če tudi plaha iz višin Hohenzollernov. Zveze se vedno najdejo.

Na naslov okrajnih glavarstev. — Okrajna glavarstva zahtevajo, da se po vseh občinah ustanovijo posredovalna uradi ter naročajo občinam, da si naročijo iz Gradeva tozadevni zakonik, v katerem so predpisi o teh uradih. Tega zakonika pa tudi v Gradcu ni več dobiti. Sicer pa bi okrajna glavarstva morala vedeti, da nikakor ne vpliva preveč vzgojno, ako politični uradi sami ljudstvu kažejo pot proti Gradcu. Ali bi vsa naša glavarstva ne zmogla toliko, da bi dotični zakon dala tiskati v slovenskem jeziku ter ga razposlala občinskim uradom, ki ga bodo radi plačali? Mislimo, da bi politični uradi lahko imeli vsaj nekoliko več obzira za podrejene občinske urade!

Za malokmetijske obrtnike. Poslanec Roškar je naslovil na ministra notranjih zadev obširno interpelacijo glede zakonite ureditve obrtnege reda. V nekaterih političnih okrajih (Maribor, Ptuj, Celje in Brežice) so obrtni v zadnjem času občutno globile vsakega rokodelca, ki je — brez potrebnih izpitov ali koncesij — izvrševal v svojem okraju kako obrt. Posebno prizadeti so bili razni zidar-ski polirji, tesarji, pomočniki studeniških mojstrov itd., ki so popravljali gospodarska poslopja, plotove, studence in drugo. Te ljudi se je na podlagi o-

kostenelih paragrafov kaznovalo radi tega, ker so delali. Torej: živeti morash, krasit ne smeš in na koncu vseh koncev ti prepovedujejo — delo! Zidar Janez Gornik pri St. Jurju v Slov. gor. je v pretekli spomladi popravil hišo vdove S. Zvajkar in si na ta način prislužil nekaj živila za svojo revno družino. Mariborsko okr. glavarstvo ga je kmalu na to obsodilo po par. 22 in 132 obrtnege reda na 600 K globe, oziroma 30 dni zapora. Imenovani, ki pa omenjene svote ni more plačati, je vložil še pravočasno priziv na višjo inštanco in sedaj čakaa s skrbjo na odločitev. Tako postopajo politične oblasti ki na ta način omejujejo delavnost prebivalstva in posameznikov, na drugi strani pa vzbujaa nezadovoljnost širokih ljudskih plasti, je povsem neutemeljeno in neupravičeno. — Posestnik Janez Zelenko iz Spod. Gasteraja je zaprosil 25. maja 1919 pri okr. glavarstvu v Mariboru za zidarsko koncesijo za šentlenartski okraj. V tem okraju ni nobenega mojstra omenjene obrti. Obrtna oblast je njegovo prošnjo kratko malo odklonila, ker ni mogel predložiti izpričevala o praktičnem izpitu. Spričevala je med vojno izgubil. Namesto spričevala je predložil koncesijsko listino okr. glavarstva na Krškem kjer je dalje časa izvrševal zidarsko obrt v splošno zadovoljstvo. Tudi ta slučaj dokazuje, da oblastim ni nič na tem ležeče, ali se na deželi popravlja, gradi in dela. Oblastise drži neprikladnega obrtnege reda bivše Avstro-Ogrske in tako uničujejo na deželi voljo in ljubezen do dela ter splošni napredek kmetijskega prebivalstva. Interpelacija je ostraa, in zahteva čimprejšnjo remediuro v pogledu ubijanja malokmetijskega obrtništva.

Nekako Delavsko zbornico so otvorili v dvorani ljubljanskega magistratv 9. t. m. Ta zbornica je seveda postala že koj pri rojstvu izključna domena socijalpatrijotov iz Slovenije. — Na prvi seji se je konstituiral izvrševalni odbor, ki bi naj izvršil vse predpriprave za definitivno delavsko zbornico. Prve seje so se udeležili vsi od vlade imenovani delegatje posameznih strok polnoštevilno. Sejo je otvoril g. pokrajinski namestnik s posebnim nagovorom, kateremu so sledile volitve za izvrševalni odbor. Predsednikom je bil izvoljen zastopnik soc. dem. rudarske Unije Cobal. Poleg Cobala so še v odboru za železničarje Lapuh iz Maribora, za rudarje Krušič iz Trbovelj, za kovinarje Jeran iz Jesenic, za lesno in stavbinjsko stroko ljubljanski Andrej Bradaška, za usnjarje in cevlarje Jagodčič iz Ljubljane, za živiško stroko Leskošek iz Celja, za oblačilno industrijo Pečnik iz Pjubljanee, za predilnice Bizjak iz Litije (nar. soc.), za grafično stroko mariborski stavec Družovič, za zasebne nameščence Celesnik (tudi socijalpatrijot). — Socijaldemokratje so dobili 29 glasov, 17 glasovnih je bilo praznih. Proti volitvam so protestirali zasebni nameščenci, ki niso dobili v zbornici pravega zastopstva. Naša organizacija se bo v interesu delavstva udeleževala seji.

V Hribarjevi rodbini je prvi odsev družabnih razmer našega javnega življenja. Njeni člani so strogo porazdeljeni na oba razreda: na vsemogočne državotvorce in na bedno rajo. Evo: g. Ivan Hribar, šef pokrajinske uprave, je tudi prvak pri Slov. banki v Ljubljani, ki se je tako lepó izognila vladnemu pritisku, da morajo banke zidati hiše za svoj posel in za svoje osebo, in pa pri banki v Lendavi, ki hoče izsesati celo Prekmurje. Ta gospod je prvak, da bi pa prvaa čila tudi njegova brez stole in oklicev izvoljena milostljiva, se dajejo v vladni palači na Bleiweisovi cesti vsak drugi petek v mescu čajni večeri ali „čajanke“, dostopne državotvorcem in njih rodbinam od VI. činovnega razreda navzgor. — To je prvi, visokidel rodbine; drugi je pa nizko pednjim, ker je predvideno že v naravi in demokratizmu visokega gospoda pri vladi, bankah in čajankah, da se tudi v rodbini zreali razdalja med visokim in nizkim. Evo: stara ženica v „zelenem“ Krakovu pri Ljubljani — zavržena žena, ki se je morala takoj umakniti v bedo pri smešno nizki vzdrževalnici, kakor hitro je njen soprog nastopil pot na višino, drugo je pa plesna šola Hribar v Mariboru, ki dela reklamo v latinici in cirilici, ker nima visoki gospod srca za zapušče-

no rodbino svojega sina in ker za te „nizke“ ne odpade prav nič od njegove bogate obložene mize pri bankah in čajankah. — Zakaj je tako? Zakaj životari tako bedno zavržena žena — zakaj se borijo vnuki in sinaha velikega gospoda s takimi težavami za vsakdanji kruh? — Zastonj se vprasuješ, niti navadnih sebičnih vzrokov ne najdeš, ker visoki mož ne more več ustvariti nove visoke rodbine in s seboj bo nesel kvečjemu svojo lepo uniformo, zato ti pa ne preostane drugega kot to, da smatraš Hribarjevo družino kot zrcalo naše pohlepne dobe, v kateri se povzdigujejo oblastniki tudi s preziranjem lastne rodbine in lastne krvi.

General Vašič kot vojni minister. Ker je postal vojni minister general Vašič, katerega poznajo kot moža, ki nima nikakih vezi s kako vojaško kliko, se je pojavila v višjeoficirskih krogih tendenca, da se morajo izvršiti na najvišjih oficirskih mestih spremembe. Na ta način bi radi vrinili bivšega vjnega ministra Zečeviča na mesto kraljevega adjutanta, Hadžiča za šefa generalnega štaba, Pešiča, dosedanjega načelnika generalnega štaba, pa bi poslali nekam kot divizionarja. — Ravnokar omenjene candidature pa nikakor niso po godu sedanjemu vojnemu ministru Vašiču ki je prepričan, da bi v slučaju udejevitve teh kandidatov se nikakor ne zmanjšalo oficirsko klikarstvo, ampak še znatno povečalo. Minister Vašič je odločno praven politiki, ki bi bila v prilog posebnim klikarjem, ampak hoče voditi vojaško politiko v sporazumu s civilnim parlamentom, kar bo na vešč korist celotne vojske. Tako poroča o generalu Vašiču „Obzor“ št. 8.

Nemški ples v St. Ilju. Za nedeljo, 8. januarja je vabil velk demokratski narodnjak gostilničar Stilič goj na pustno zabavo takozvano „Tanzkranzchen“ z tiskanimi nemškimi vabilii. Živijo absolutno narodnjaštvo demokratarjev! Skoda, da „Tabor“ ni poslal posebnega poročevalca na nemški ples v obmejne slovenske Ter mople!

Demokratska krivica. Iz Ormoža nam pišejo: Se vsaka krivica se je maščevala na sebi in maščevala se bo tudi na naših demokracih, ki taptajo pravico z nogami in poznaajo samo nasilje. Silo, katero izvaja Sokol g. Zemljč na naših mladinskih organizacijah, za demokrate ne bo nikdar rodila zaželenega sadu, pač pa boče razširila in utrdila krščansko misel orlovstva v ormoški fari. Za telovadnico ormoške, nekdanje nemške šole plačujejo v ormoški šolski okoliš včlanjeni kmetje in drugi davkoplachevalci Slovenske ljudske stranke vsaj toliko, če ne več davkov, kot par ormoških demokratov. Da Sokol Zemljč zapira pot v telovadnico slovenskim sinom in hčeram, ki so v Ormožu in v okolici doma, to je sramota brez primere za vsakega zavednega Slovenca, pa najbo ene ali druge stranke. Sokol g. Zemljč se je pokazal v prvi luči in nam je prav, da ga tudi od te strani spoznamo. Biti pa mu moramo celo hvaležni da dela tako nehote dobro propagando za našo stranko. Dobi nagrado, saj kmetje se zmorejoo čajčke, petelinčke, purice, piščance, kokece, sladko vince, grozdje, svinjske gnatjuid. vse gratis. Treba je samo mazati, pa gre vse, kaj ne, gospod Zemljč?

Iz ormoškega okraja. Znižanje uradništva. Samostojni apostoli delajo za znižanje uradništva za 50 odstotkov. Začeli so pri financih v ormoškem okraju. Odkar pomnimo, smo imali finance za ormoški okraj samo v Ormožu. Zadosťovali so 3 do 4 možje. Sedaj pa dobimo kar dve novi postaji in sicer na Vinskem vrhu in pri Sv. Tomažu. Vsaka postaja bo štela dva do tri možje. Torej tri postaje, 9 do 10 mož, nasproti štirim poprej. To se pravi znižanje za 50%. Če še kdo sedaj ne vidi in sliši, ta ostane gluhi in slep za vedno.

Celjska Zadrudna zveza v opasnosti. Iz Celja nam poročajo: Naši liberalni zadrugarji se zelo jeze nad tem, da je njih bivši tajnik, član izvršilnega odbora bivše Narodne stranke in demokratske stranke, namestnik posl. dr. Kukovca, zadrudni referent v ministrstvu g. Stibler — izstopil iz demokratske stranke in pristopil k samostojnežem. Drugi zadrudni voditelj v Beogradu dr. Prohaska pa je pred kratkim prišel v Celje ustanoviti

zlat zemljoradniško stranko. Govoril se, da hečeta Stibier in Prohaska začeti akcijo proti demokratski Zadrugi zvezi v Celju, katera snuje kapitalistične družbe, za kmetijske zadruge pa nima nobenega razumevanja.

Najpočasnejša žival! Katera neki je ta lena mrha? Ne uganete, če sam ne povem: uradni šiml. Oh, kako po polževo leze! Pomislite, tri ure pešhoda se od 4. okt. 1921 do danes 5. jan. 1922 ni prelezal. Bralno društvo je namreč pred tremi meseci poslalo priporočeno na davčni urad v Gornji Radgoni preostale vslopnice v svrhu povrnitve vplačane takse od prireditelje. Ko je treba davek izterjati, so ti gg. na davkarji jako nagli, če pa je treba kaj vrniti, pa jim gre delo silno počasi od rok. Pa bi naj vsaj dali glas od sebe, da so pošiljatelj prešli in čakajo le migljaja od zgoraj, kar so plačati postavno dolžni! Torej: dijo, šiml!

Skrunitve božičnih praznikov. — Rade se zgodi, da se ob največjih praznikih vršijo izgredi in poboji. Vsa ko leto nam Stefanovo prinese nove mučenike, pa ne za sv. vero ali domo vino, temveč za kako dekle ali kaj slonoga. V Kupetindh je napravil ravno za praznike nek nepreviden posestnik vinoč, ker bi rad svojih 150 litrov vina iztočil. Vino je res v dveh dneh iztočil, pa ni imel sreče pri tej zabavi, na katero je privrela vročekrvna mladina od vseh strani. Na Stefanovo zvečer je bilo vse židane volje. Zavrteli so se mladi in stari. — Zavrtelo pa se jim je tudi v glavi. Iz prepira je nastal krvavi tepež. Vsi so odnesli iz pravcate bitke poškodbe. — Enemu so strli roko, najhuje pa sta bila razmesarjena dva brata. Tisti, kateremu so razmesarili nečloveško trebuh z bajonetom, je kmalu izdihnil, drugi brat, ki je dobil v prsa tako široko in globoko rano, da je šla roka notri, bo nosil, če sploh okreva, posledice težke poškodbe na pljučih celo življenje. Silno žalosten in svaričen konec popivanja v svetem božičnem času naj spametuje tiste, ki se so dostopni takim opominom in so res blage volje! — Orožniki imajo sedaj obilo posla, ko spravljajo pretepače tje, kjer bodo delali ostro pokoro za svojo lahkomišelnost. Morilec je že tudi na varnem.

Glad v bosanski Posavini. Hrvatski poslanec Mate Spionak opisuje v sarajevski "Hrvatski Slogi" bedno stanje bosanske Posavine, kjer je med siromašnimi seljaci izbruhnila — lakota. Sava jim je odnesla posevino in sedaj pričakujejo rešitve, ki pa noče priti. Sarajevska pokrajinska uprava je obljubila izdatno pomoč v hrani, oprostitev letošnjih davkov, toda pri obljubi je tudi ostalo. Ljudje umirajo, živina pa poginja. Vse to se godi v naši agrarni državi in pod sedanjim režimom . . .

Umor v policijskem zaporu. "Hrvat" št. 556 poroča, da so v Sremskih Karlovcih ubili policaji zaprtega meščana Pavla Snur. Ta je bil na Novo leto aretiran v neki gostilni z dvema drugima vred in policaji so jih v zaporu začeli batiniti na žive in mrtve.

Dva sta vse te muke izdržala, Pavel Snur je pa podlegel. Drugo jutro je bila klicana njegova družina, da naj pride, ker je umrl v zaporu. Tako torej, zopet ena žrtev divjaštva in hajduštva v državni službi. Mož zapuša svoje starše, ženo in troje nepre-skrbljenih otrok.

Hajduka so ubili. Iz Prizrena javljajo: Zandarska patrolja podgoričkega sreza je pred par dnevi našla v selu Gulakovu zloglasnega hajduka Šerifa Salika ter ga ubila. Na njegovo glavo je ministrstvo policije razpisalo 10.000 dinarjev.

Smrt na pokopališču. Ob priliki cerkvenega zbora v Grljevičih pri Mostarju se je igral neki Nikola Kordić na pokopališču z revolverjem. Namestnik je v glavo devetletnega dečka Perre Leka — ustrelil in ga smrtno ranil. Deček je bil pri priči mrtve.

Socijalna misel. Jugoslovanski krščansko-socijalni mesečnik, ki izide 15. januarja, bo 1. popolnoma neodvisni glasnik dr. Krekovič idej; 2. zastopal misel temeljite preuredbe človeške družbe v smislu krščanskega socijalizma sv. očetov, Frančiška, Lacordaira, že davno pred socijalno demokracijo in komunizmom; 3. zagovarjal spravo med vsemi narodi, mir in mednarodno politično, gospodarsko in kulturno solidarnost na osnovi krščanstva proti vелеkapitalizmu in nacionalističnemu imperijalizmu; 4. pisal kratko, načelno in za vsakogar razumljivo ter prinašal pregled o vseh važnih pojavih doma in po svetu; 5. dajal popolno svobodo v okviru krščanskih načel. Inteligentni, delavci, društva, vsak prijatelj boljših časov in večjega razmaha krščanske misli sredi sedanjega materialističnega toka naj se naroči nanjo! Urejujeta: dr. A. Gosar in F. Terseglav. Naroča se pri: Ničman, prodajalna K. T. D. v Ljubljani. — Stane 100 K na leto, izhaja 12 krat na leto.

Poziv vsem župnijskim in občinskim uradom, denarnim zavodom, organizacijam, šolskim vodstvom in posameznikom s prošnjo za nabiranje rabljenih poštnih znamk. Tajništvo ljudske stranke v Mariboru, Cirilova tiskarna, vas tem potom prosi, da nabirate rabljene pisemske znamke, v prvi vrsti jugoslovanske, ter jih pošljite omenjenemu tajništvu. S tem nam pripomorete do precejšnjih dohodkov brez vsake gmotne žrtve od vaše strani. Da ostanejo znamke ne-poškodovane, naj se izstrijejo iz kuvertov tako, da ostane na vsaki strani znamke širok rob papirja. Vsaka, še tako majhna količina je dobrodošla. — Tajništvo ljudske stranke v Mariboru.

V počaščenje spomina posl. Piška sta darovala dr. Juvan 400 K in župnik Bratušek 400 K za sklad SLS.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 300 do 316, francoski franka 24 do 24¹/₂ naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 4,40 do 4,80, za 100 čehoslovaških kron 485 do 550, za 100 nemških mark 170 do 175 in za 100 laških lir 1250 do 1270 naših K. V Curihu znaša vrednost naše krome le samo 1.75 centimov (1 centim = 1 vi-

nar). Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja padla za 5 točk.

Iz Ptujja.

Zaprisega župana g. Tom. Lozinška se je vršila dne 7. t. m. ob 5. uri popoldne v mestni posvetovalnici na magistratu. Vodja okrajnega glavarstva g. dr. Pirkmaier je zaprisegel izvoljenega župana, mu čestital in očrtal delo, ki ga bo imel izvršiti občinski odbor. Proračun, zdravo mestno gospodarstvo, mestni zavodi, hranilnica, stanovanjsko vprašanje, preskrba mesta z vodo, ptujski most, mestno šolstvo itd. so problemi, ki jih bo moral rešiti občinski odbor. G. župan je apeliral na pomoč okrajnega glavarstva ter razvil svoj program. Socijalističnemu klubu se je zahvalil za upanje, zahteval popolno avtonomijo mesta, obrtniški referat za mesto mora se vrniti občini, potrebna je reforma davčnega občinskega sistema, mestni uslužbenci naj dobe primerne plače, remedura v občinski upravi je nujno potrebna, mestna hranilnica mora nuditi mestu gospodarske pomoči, naglašal je ljudsko in šolsko higijeno, skrbeti bo za ljudsko prosveto, za gledališče, za knjižnico itd. Na koncu je povdarjal ujedinitenje v naši državi, izrazil spoštovanje vladajočemu kralju Aleksandru I., državnemu reprezentantu in vzkljnil: Bog živi našo državo! Nato je župan zaprisegel podžupana g. Blažeka. G. župan je prosil občinske odbornike za pomoč pri delu za blagor občine in občanov. S tem je bil dnevni red prve občinske seje izčrpan in župan je povabil klubove načelnike za ponedeljek na sestanek. Galerija v mestni dvorani je bila polna občinstva, ki je prisostvovalo zaprisegi. Pred mestno hišo se je nabralo nekaj občinstva, socijaldemokratsko pevsko društvo te zapelo socijalistično pesem, z mestne hiše je v tem trenutku zavihrala rdeča zastava, nato pa so razvili še državno in slovensko zastavo. Župan je z balkona pozdravil občinstvo, se zahvalil za zaupanje in obljubil, da bo storil, kar bo v njegovih močeh. Socijaldemokratsko društvo je zapelo še pesem o delu, nakar se je občinstvo razšlo. Posebnega navdušenja nismo nikjer opazili.

Ptujski most. Vodja okrajnega glavarstva dr. Pirkmaier je v svojem govoru v mestni dvorani omenil tudi naš ptujski most, ki je zelo potreben nujnega popravila. Zadeva ceste Maribor—Ptuj—Čakovec se obravnava, cesto in seveda tudi mostove bi imela prevzeti država. A preden se zadeva reši, je treba popraviti most. Pripomnimo, da vozijo dnevno čez most težki avtomobili Petovlje in da bo morala pač tudi Petovlja prispevati z znatno svoto, da se pokrijejo veliki stroški za popravo, ki je nujno potrebna.

Gostoljubnost ptujске mestne občine uživa Muzejsko društvo v Ptujju, ki je nastanjeno v mestnih prostorih. Župan g. Lozinšek je omenjal skrb za prosveto, gledališče in knjižnico, ni pa omenil Muzejskega društva. Upamo, da muzej ne bo pastorka mačeha ptuj-

ske občine, ampak da bo tudi za njeno po najboljših močeh skrbela, saj tudi Ferkov mestni muzej spada med prosvetne ustanove ptujškega mesia, ki slovi posebno radi tega daleč po učenem svetu.

Iz Maribora.

Kakšen „pas“ ima pa ta? Kakom smo že poročali, ima bivši policijski šef dr. Senekovič prav dober „pas“, da se lahko tako pogosto zabava in naslaja po raznih avstrijskih mestih, sedaj je pa treba povedati še to, da ima tudi njegov prijatelj dr. Pfeiler, šef agrarnega urada, nekaj podobnega. Cesto ga vdižo v Lipnici — Leibnitz na lovu in da ne bo pomote, povemo izrečno, da se kaže v Lipnici kot Nimrod — na lovu divjačine, če ima pa pri tem še druga lovišča, nas nič ne briga, zanima nas samo to, kdo oskrbuje tako gospodo s pasi, vizumi, propustnicami v teh težkih časih, ko kar dežuje raznih potovalnih težkoč, predpisov in ko se navadnemu državljanu čez vsa pota postavljajo kitajski zidovi.

Prvi družabni večer mariborskega Orla. Odsek mariborskega Orla priredi v nedeljo, 15. januarja ob pol 20. uri (8. zvečer) v Splavarski ulici svojim podpornim članom ter vsem prijateljem katoliško misleče mladine prvi družabni večer z raznovrstnim vsporedom. Obilna udeležba iz vseh slojev naj pokaže, kako ljuba jim je ta mladinska organizacija, ki brezdvomno zavzema izmed vseh svetnih kat. organizacij prvo mesto. Ob enem pa naj vsestransko pričeto odsekovo delo dobi v prvi prireditvi te vrste še večje navdušenosti ter mnogo nepokvarjenih sobojevnikov katoliške misli. Na svidenje! Bog živi!

Mestni veterinar g. Hugo Hinterlehner je bil pri sodni razpravi oproščen. Sodišče je akt vrnilo mestnemu svetu.

Docent dr. Matko se je vrnil in ordinira vsak dan od 2.—4. ure v Mariboru, Slovenska ulica 4.

Mariborski vodovod ima vsak dan manj vode. Če ne bo več snega ali dežja, se je bati krize. Treba je, da občinstvo skrajno šteti z vodo.

Uspeh nedeljskih plesov. Dva navdušena akademika, udeleženca akad. plesa dne 7. januarja sta si zgodaj v nedeljo, dne 8. januarja zjutraj iskala primerno zavetišče. Našla sta ga v nezakurjeni veži Valjakove hiše v Solški ulici. Lesene blazine so sicer bile precej trde, a demon alkohol je v kljub temu zazibal oba mlada demokrata v sladko spanje. Polzmrzla so oba junaka še tekom dopoldneva prenesli s trdega na mehko ležišče.

Cene mesu in kruhu zvišane. Na magistratu se je v torek, 10. t. m. zvečer sestala komisija za določevanje cen, ki je na predlog občinskega svetnika NSS prof. Rostoharja zvišala cene kruhu in mesu in sicer: beli kruh 1 kg 20 K, črni 17 K, zemlje od 7 dkg 2 K komad. Gostilničarji in kupci imajo dovoljeno 20% poviška pri zemljah, torej 2 K 20 vin. komad. Mesu: govčjsko I. vrsta 1 kg 32—34 K,

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(56. nadaljevanje.)

Tako najemnike je v vseh dobah svetovne zgodovine izlaha kupil, kdor je več ponudil. — Vsaka legija je postala časoma enota zase, neodvisna moč, in je služila tistemu, ki je najbolje plačal. Za vse te plačane legionarje pa je bil najvišji ideal življenja ta da bi smeli kdaj vkorakati v Rim in opleniti mesto, kateremu so morali služiti.

Le mož velikega duha in odločnega značaja, slaven po imenu, rodu in svojih činih, le tak je mogel vladati in nasprotujoče si moči in jih združiti v skupno enoto za dobrobit države. — Pa usoda je hotela, da je sedel ob istem času na prestolu slabotni, izmozgani, pijani Vitelij in da je hladnokrvni, neuklonljivi in nadarjeni Ves-pazian s čuječim očesom in z vedno pripravljeno roko čakal, da ugrabi cesarski diadem svojemu zmedenemu predniku in ga trdno postavi na svojo lastno glavo.

Medtem pa ko je visela usoda sveta v negotovosti in se je borilo judov-

ske ljudstvo za svoj obstanek in se je zbirala nevihta, da se razlije z vso svojo največjo silo ravno nad cesarskim mestom. — Je srce uboge Mariamne tlačila le ena velika skrb, — da je videla tisti dan stopati nekega barskega sužnja protiborbeni šoli rimskih gladiatorjev.

„Je torej res“ je boječe vprašala, „da se Italiji bliža meščanska vojska, kakršno smo videli doma? Da bodemo imeli sovražnika v kratkem pred mestnimi vrati?“

„Zal da vse preveč res!“ je odgovoril Kalha. „In rimsko ljudstvo se ne zmeni za vse to, pije in kupuje, prodava in naslaja svoje oči na krvavih igrah v amfiteatru.“

Mariamna je pobledele in se strela, ko je čula zadnje besede.

„Ali ne delajo zopet novih priprav za igre —?“ je strahoma vprašala. — „Ali ni pravil oče onidan, da zbirajo gladiatorje, in — in celo nekateri plemenitaši so vpisali svoje germanske in — britanske sužnje med gladiatorje in jih pripravljajo za igre —!“

„Utegnilo bi biti“, je odgovoril nato Kalha. „Pa od sužnja je težko pričakovati, da se bo pogumno boril za stvar, ki le še tesneje sklene njegove

verige. — Za gladiatorje, te tigre v človeški podobi, zanje pa bi bilo mnogo bolje, da bi padli v vojski, ko pa da se trgajo med seboj na kosce v areni. — Pa tudi gladiatorji imajo neumrjoče duše —!“ je zamišljeno pričeval.

„Seveda jih imajo!“ je vzkljnila in oči so se ji zablješčale. „In nihče jim ne pokaže niti žarka prave luči! Ti ljudje grede v smrt kakor mestjani na svoj posel ali pa v kopel — in kdo je odgovoren za njihovo kri, kdo je odgovoren za njihove neumrjoče duše —?“

Kalhi so se bliskale oči, ko je govorila Mariamna. In dvignil je glavo, kakor vojščak, ko zapoje bojna troben-ta.

„Če imam vodnjak na dvorišču in če onemore človek pred mojim domom, kdo je odgovoren? Gotovo da sem jaz odgovoren za kri svojega brata, če mu ne ponudim vroča hladne vode. — Ali na tile ljudje grede v smrt in jaz bi nap niti s prstom ne zgenil, jaz bi naj dopustil, da se vekomaj pogubijo —? Mariamna, meni se zdi, — tu je delo zame, ki ga moram storiti —!“

Nikakor ga ni hotela ovirati v njegovem sklepu. Zenska velikodušnost

njenega mehkega srca je bila na vso moč vneta za take plemenite žrtve, ki so tako pogosto vzklile na tleh nove vere.

Pa negovala je še tudi bolj sebične nade. — Tisto jutro je namreč videla krapko postavo britanskega sužnja korakati v borbeno šolo. Nemir so ji je zbudil, — Če bi šel Kalha med gladiatorje, bi utegnil vsaj novice prinesiti o Eski —.

„Morebiti ga še pregovori, da ne bo stopil v njihovo družbo!“ je pomišljala. „Pa — če ima upanje, da si pribori svobodo —!“

Srce ji je močno udarilo, ko je premišljevala, da mu je morebiti radi njegove svoboda postala tako ljuba —.

„Morebiti mu je njegov gospodar obljubil, da mu podari svobodo, ako zmaga, in on v ponosu svoje moči in svojega poguma sploh ne misli na nevarnost in na smrt. — Pa, — oh, če bi se mu kaj pripetilo — zavoljo mene —! Kaj bo iz mene —? Rajši bi tisočkrat umrla, ko pa da bi ranil meč njegovo belo kožo —.“

(Dalje prihodnjice.)

II. vrsta 28-30 K, III. vrste 24-26 K. Teletina 1 kg 30-32 K. Svinjsko: oene svinjetine in slanina se za enkrat poskusno ne maksimirajo. Te cene stopijo v veljavo v soboto, dne 14. januarja 1922. Mleko se sme prosto prodajati. Uspeh se vidi. Mlekarice prinašajo sedaj toliko mleka na trg, da so cene že več dni padle na 6 do 7 kron.

Cene goveji živini na sejmu dne 10. t. m. so močno poskočile. Prignalo se je 385 komadov. Nekaj parov volov se je prodalo celo po 28-28 K 1 kg žive teže. Poskočila je celo cena za krave za klobasarje na 11-12 K.

Za nove bronaste zvonove v baziški Maredi Milosti zbirajo župljani prispevke. Castillee Marijine prosimo, da z znatnimi darovi pospešijo čimprejšnjo naročitev zvonov. Darovi se sprejemajo pri vratarju frančiškanskega samostana.

Uradni dnevi mariborskega okr. glavarstva v letu 1922 so: V Slov. Bistrici: 5. januarja, 9. februarja, 2. sušca, 6. aprila, 4. maja, 1. junija, 6. julija, 3. avgusta, 7. septembra, 5. oktobra, 2. novembra in 7. decembra in sicer vselej ob četrkih. Pri Sv. Lenartu v Slov. gor.: 12. januarja, 16. februarja, 9. sušca, 13. aprila, 11. maja, 8. junija, 13. julija, 10. avgusta, 14. septembra, 12. oktobra, 9. novembra in 14. decembra vselej ob četrkih. Pri Sv. Lovrencu: 3. januarja, 7. sušca, 2. maja, 4. julija, 5. septembra in 7. novembra vselej ob torkih. V Peklu pri Poljčanah: 7. februarja, 4. aprila, 6. junija, 1. avgusta, 3. oktobra in 5. decembra vselej ob torkih in sicer vedno predpoldne.

Ugodno kupite:

1 žičnata žimnica (Drahteinsatz) K 432.—, 1 tridelna žimnica z afrik K 1400.—, vrvi za perilo 15, 20, 25, 30, 40 in 50 m dolge, plahte imp. ognirane za vozove 2 do 6 m in 3 do 6 m dolge 1 kvadratni meter K 100.—. Spodnje hlače, cajg hlače, srajce vseh vrst, modro platno, plavotisk, tkanina in mangin za postelje, namizne prte, hlačevino i. t. d. po tovarniških cenah v trgovini ALOJZIJ GNIUŠEK, Maribor, Glavni trg št. 6. 2-2

Trgovska hiša v sredini mesta, z lepimi prodajalnami, s portalom in veliko dvoriščno poslopje za večje podjetje, svetle delavnice, več skladišč, hlev za konje, lepo stanovanje s 5 sobami. Po plačilu kupne svrte se skoro vse izprazni. Vpraša se pri lastniku v Slovenski ulici 20, Maribor. 1-2

Gospodarska zveza je ustanovila

MLEKARSKI ODDELEK

ki prevzema upravljanje združnih mlekarn pod najugodnejšimi pogoji, organizira in ustanavlja na lastne stroške kmetijske mlekarnice v vseh krajih Slovenije. — Kupuje po najvišjih cenah vsako množino mleka, presnega in kuhanega masla, kislega in sladkega sira od kmetov in mlekarn. 1-3 6 b

Lastni mlečni mlekarnici v Ljubljani, Dunajska c. št. 29 in Šolski drevored št. 14, (pod semeiščem).

Iščemo za posekati

smrekove, jelove ali borove gozdove

pri Dravi. Ponudbe se prosijo na

PAVEL KISS & Kom., Sombar, Bačka. 1-4st 16

Zdravnik dr. Matko

se je vrnil in ordinira vsak dan od 2. do 4. ure popoldne.

v Mariboru, Slovenska ulica št. 4.

Telefona št. 64. 1-2 15

Obvestilo!

I. Hrvatska tvornica salam, sušenega mesa in masti M. GAVRILOVIĆ-A sinovi d. d. v Petrinji

stavlja odslej za nabavo masti po 10 in 20 kg pločevinaste doze ceno v promet.

Priporočamo to olajšavo posebno manjšim odjemalcem ter izvrstne mesne izdelke, posebno zinsko salamo a od imenovane tvrdke.

Vsa tozadevna pojasnila daje zastopstvo RUBIA & RAYER, Maribor, Aleksandrova c 57.

Kdor hoče v Halozah kupiti

dobro vino

naj se obrne na

Mihaela Brenčiča

vino gradnega posestnika in načelnika okrajnega zastopa v Spuhlji pri Ptuj. 2-10 2

DOBRO IN POCENI

kupite edino pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Zimsko perilo, obleke, klobuke, črevlje, dežnike, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago.

Najceneje!

Solidno!

Združna zveza v Ljubljani, naznanja žalostno vest, da je umrl mnogoletni član nadzorstva

g. Franc Pišek

posestnik v Orehovi vasi pri Mariboru in narodni poslanec.

12

Blag mu spomin!

Lepo posestvo v bližini Hoč, okrog 19 oralov gozda, njve, travnika, hiša in gospodarsko poslopje je takoj na prodaj. — Cena 550.000 K. Vpraša se v pisarni za promet z zemljišči v Mariboru, Šolska ulica 5. 3 2-2

Razpis službe.

Mesto tanika občine trg Konjice se odla z 1 febr. 1922. Prednost imajo prosilci vpok. dr: uradniki, orož. iki, samci. Ponudbe z zahtevo plače je vložiti do 20. januarja 1922. — Županstvo trg Konjice. 1-2 731

ZAHVALA.

Globoko ginjeni nad tako vsestranskim sočustvovanjem, ki se nam je povodom nenadne, prebridke in nenadomestne izgube iskreno ljubljene očeta ozir. starega očeta, tasta in brata gospoda

Franca Pišek

izražalo pismeno ali ustmeno ter nam bilo v teh tugopolnih dneh v neizmerno tolažbo, se čutimo dolžni tem potom izraziti vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo in najtoplejšo zahvalo.

Prisrčno zahvalo izrekamo dalje vsem mnogobrojnim, od blizu in daleč prihitelim udeležnikom zadnjega spreveda preblagega rajkega, posebno vsem zastopnikom oblasti, zavodov in korporacij, posebej mil. g. stolnemu župniku Moravcu za vodstvo spreveda v mnogobrojnem spremstvu duhovnikov, g. okr. glavarju dr. Lajšnic-u, g. dvornemu svetniku Fonu in sodnemu svetniku dr. Schaubachu, kot zastopniku kr. sodišča, g. dr. Povaleju kot zastopniku kr. finančnega ravnateljstva, g. Stepicu, kot zastopniku davčnega urada, vsem bivšim drž. in deželnim poslancem in sedanjim narodnim poslancem, g. ministru na razpoloženju dr. Korošču, gg. Roškarju, Brenčiču, dr. Hohnjecu, Vrečkotu, Pušenjaku, mnogoštevilnim županom, odbornikom domače občine, g. dr. Leskovarju, kot zastopniku okrajnega zastopa, č. domači duhovščini, prof. dr. Dolarju, kot zastopniku drž. gimnazije, ravnatelju Franc Voglarju, kot zastopniku ženskega učiteljišča, g. dr. Pivkotu in g. prof. Vreže, kot zastopniku moškega učiteljišča, g. starosti mariborskih Slovencev dr. ju Rosini, kot zastopniku odvornikov, g. dr. Barlé, kot zastopniku notarjev, č. šolskim sestram, slivniškimi, hočkim in mariborskim Orlom in Orlicam ter zastopnikom «Posojilnice» in «Zadruga».

Posebna zahvala domačemu gasilnemu društvu za dodeljeno častno stražo, gasilnemu društvu v Račjem, orožništvu v Hočah in Račjem, nadučitelju Pestevšek, kot voditelju šolske mladine, grajščaku Bachler Ochenheimer iz Rač, zastopstvu grada Slivnica, odposlancu centralnega oddelka S. L. S. gospodu Remcu iz Ljubljane, gosp. Legatu, kot zastopniku «Združne zveze» v Ljubljani, g. okr. glavarju Šorli-ju, kot zastopniku goriških beguncev, gospodu in gospej Homšak, kot zastopnika graških Slovencev, odsekom Slov. kmetijske zveze, ozir. S. L. S. z zastavami, domačim pevcem, očetovih ljubljencev, č. g. Volčiču, župniku v Breznem, č. g. Tovorniku, kaplanu v Konjicah in bivšemu račkem nadučitelju Pavelšku, za prekrasen, vsem v srca segajoči govor ob odprtem grobu dr. Korošca ter končno vsem ostalim udeležnikom žalnega spreveda in sploh vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin blagopokojnika ter nas tolažili ob nenadomestni izgubi.

Dobrotni Bog bodi vsem obilen plačnik. Ranjkega pa priporočamo v molitev in blag spomin!

OREHOVA VAS, dne 8. prosinca 1922.

Žalujejoči ostali.